

УДК 780.616.433.087.51

Олійник Ярослава Володимирівна

ORCID: 0009-0008-7834-9997

Викладач кафедри мистецької освіти

Житомирський державний університет ім. І. Франка

ФОРТЕПІАННІ ДУЕТИ М. КАНКЕ. ВИКОНАВСЬКИЙ АСПЕКТ

У статті досліджено транскрипції та аранжування М. Канке для фортепіанного дуету, виявлено основні характеристики стилю, виконавські особливості фактури, здійснено виконавсько-інтерпретаційний аналіз твору А. Пяццола – М. Канке «Забуття».

Фортепіанні аранжування Максима Канке посідають особливе місце в репертуарі сучасних ансамблів. Як блискучий піаніст-віртуоз і педагог, композитор створює не просто перекладення, а повноцінні авторські перекладення. Його підхід базується на глибокому розумінні акустичних можливостей рояля, фортепіанної техніки та прагненні наблизити звучання дуету до масштабів симфонічного оркестру. Фортепіанний дует у його трактуванні перестає бути лише камерним ансамблем і перетворюється на монументальний інструментальний організм. Виконавець в фортепіанних дуетах Канке має мислити категоріями партитури, задля тембральної диференціації звучання. Об'ємне, насичене звучання ансамблів створюється за рахунок педальної «аури»: створення звукового хмаровиння, яке імітує резонанс великого залу та групу мідних духових. Присутність антифонності відбувається через перегукування між партіями першого та другого піаніста, що нагадує діалог різних груп оркестру (наприклад, скрипок та віолончелей). Насиченням середнього регістру Канке майстерно заповнює «середину», яку часто пропускають в аматорських перекладеннях, що дає твору ту саму симфонічну щільність. Динамічна масштабність його транскрипцій вимагають від дуету здатності вибудовувати колосальні нагнітання, а виконавський аспект полягає у вмінні розподілити звукову силу так, щоб досягти потужного звучання *tutti*, зберігаючи при цьому благородство фортепіанного тону.

Фактура фортепіанно-дуетних перекладень Канке ставить перед виконавцями високі вимоги до технічної та психологічної злагоженості. Тому специфіка ансамблевої взаємодії та координації в творах композитора базується на:

- **Рівноправність партій:** В аранжуваннях Канке обидва піаністи є рівноправними учасниками драматургічного процесу. Виконавський виклик полягає у миттєвій передачі лідерства та здатності підхоплювати мелодійну лінію партнера без зміни тембру.

- **Синхронність артикуляції:** Для досягнення цілісності дует має випрацювати єдину «штрихову мову». Особливо це стосується гострих ритмічних формул та складних поліфонічних пластів, де найменша неточність руйнує вертикаль.

• Педалізація як спільний інструмент: оскільки композитор часто використовує насичену фактуру, педалізація (яку зазвичай здійснює другий піаніст) має бути чутливою до артикуляції першого. Це вимагає від партнерів ідеального слухового контакту.

Виконання дуетів Канке вимагає від піаністів не лише технічної досконалості, а й особливого психологічного налаштування, тобто емоційної єдності та інтерпретаційної свободи, що виявляються у «спільному диханні»: твори Канке наповнені раптовими змінами настроїв та динамічними контрастами. Дует функціонує як єдина свідомість, де кожне *subito piano* чи *accelerando* виконується абсолютно органічно. Художня ініціатива: Аранжувальник залишає виконавцям простір для індивідуального прочитання образів, що стимулює творчий пошук та дозволяє інтерпретаторам щоразу відкривати нові грані вже знайомої музики.

Одним з чудових прикладів таких творів М.Канке є фортепіанний дует «Oblivion» А. П'яццолли. Аранжування «Oblivion» є одним із яскравих прикладів композиторської майстерності Канке. У цьому творі на перший план виходять такі аспекти:

• Кантілена та дихання: Виконавці мають відтворити характерну для бандонеона «тяглість» звуку. Це вимагає від піаністів володіння технікою прихованого *legato* та вміння будувати довгі, безперервні музичні фрази.

• Драматизм і *Rubato*: Твір вимагає тонкого відчуття агогіки. Виконавське завдання – знайти баланс між жорстким ритмічним остинато танго та емоційно вільною, ностальгічною мелодією.

• Звукова колористика: композитор використовує специфічне розташування акордів для створення ефекту «забуття» (відповідно до назви). Виконавці мають працювати з м'якими, матовими звуковими барвами у *piano*, досягаючи ефекту розчинення звуку в просторі.

Звукова концепція інтерпретування у подолання ударності, кантілена «безкінечного дихання»: Канке вибудовує фактуру так, щоб мелодія не переривалася ударами молоточків. Виконавці мають володіти технікою прихованого *legato*, створюючи ілюзію вокального або смичкового ведення звуку. Тембральна багатшаровість: У дуеті Канке перший рояль часто відповідає за «соло» (імітація скрипки чи голосу), тоді як другий створює вібруюче, густе тло. Виконавський виклик полягає у вмінні розшарувати ці пласти, не втрачаючи цілісності ансамблевої вертикалі. Ритмічна та агогічна гнучкість культура *rubato*: виконання аранжування Канке вимагає від дуету ідеальної синхронності, найменше уповільнення чи прискорення має відбуватися одночасно в обох партіях, що досягається лише через «спільне дихання» партнерів. Поки одна партія веде експресивну, вільну мелодію, інша має тримати чіткий, але м'який пульс танго. Виконавський аспект полягає в утриманні цього ритмічного стержня, який не дає твору розпастися на окремі фрагменти. Канке майстерно використовує реєстри фортепіано для створення звукового об'єму, що створює фактурні труднощі:

• Регістровий баланс: У «Oblivion» піаністи часто грають у низькому та середньому реєстрах, що створює ризик звукової «каші». Виконавці повинні диференціювати силу дотику: баси мають звучити об'ємно, але прозоро, даючи простір для середнього голосу.

• Ансамблева педаль: Особливістю аранжувань Канке є складна педалізація. У «Oblivion» педаль має бути «глибокою», але чистою, створюючи ефект відлуння та ностальгічного серпанку, що відповідає художньому образу «забуття».

• Динамічне планування: Твір будується на поступовому розгортанні – від ледь чутного *pianissimo* до насиченого емоційного піку. Виконавці мають володіти культурою «великого *crescendo*», не виходячи за межі благородного академічного звучання.

• Діалогічність: Канке часто переплітає партії, передаючи фрагменти теми з рук у руки. Виконавський аспект полягає у непомітності цих переходів, щоб у слухача виникало відчуття гри одного інструмента.

Висновки. Виконавська концепція фортепіанних дуетів Максима Канке – це синтез віртуозності, інтелектуалізму та високої культури ансамблевого музикування. Його аранжування вимагають від піаністів майстерності «звукорежисури», де кожен рух пальців підпорядкований створенню масштабного, емоційно насиченого та тембрально багатого звукового світу. Це музика, яка виховує справжніх майстрів ансамблю, здатних перетворити два роялі на безмежний музичний всесвіт

Аранжування «Oblivion» Максима Канке є іспитом на зрілість фортепіанного дуету. Воно доводить, що виконавська майстерність в ансамблі – це не лише техніка, а передусім здатність двох піаністів розчинитися в єдиному художньому образі, перетворюючи два роялі на інструмент глибокої філософської сповіді.

1. Astor Piazzolla. "OBLIVION". Arr. for 4 hands by Maksym Kanke. https://youtu.be/FJ1YJwsD4HQ?si=MrzoJrE_40VHSyUo [дата звернення 14.05.2026].
2. Вітторіо Монті. ЧАРДАШ. Перекладення в 4 руки Максима Канке. <https://youtu.be/TsqtwcOkV5I?si=ly7F29jqJybO28ro> [дата звернення 14.05.2026].